

JANUAR 2024

HVER SYVENDE ELEV PÅ ERHVERVSSKOLER OPLEVER UØNSKET SEKSUEL OPMÆRKSOMHED

Denne analyse undersøger elevers oplevelser af uønsket seksuel opmærksomhed på skolen på baggrund af den årlige nationale trivselsmåling på erhvervsuddannelserne. Analysen gennemgår også elevernes retlige beskyttelse mod seksuel chikane på skolen.

Analysen finder bl.a., at:

- **ÉN UD AF SYV ERHVERVSSKOLEELEVER OPLEVER UØNSKET SEKSUEL OPMÆRKSOMHED PÅ SKOLEN**
Cirka hver syvende erhvervsskoleelev (15 %) svarer i 2022, at de i løbet af det seneste år er blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på deres skole. Andelene af henholdsvis mænd og kvinder, som har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, er nogenlunde lige store.
- **OMKRING HVER FJERDE KVINDELIGE ELEV PÅ 17 ÅR ELLER DERUNDER OPLEVER UØNSKET SEKSUEL OPMÆRKSOMHED**
Jo yngre eleverne er, jo større er andelen, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen. For kvinder på 17 år eller derunder er det omkring hver fjerde elev (28 %), og for mænd i samme aldersgruppe er det godt hver femte (22 %).
- **MINORITETSKØN OPLEVER I HØJERE GRAD UØNSKET SEKSUEL OPMÆRKSOMHED**
Der er en klar tendens til, at minoritetskønnet (det underrepræsenterede køn) i højere grad oplever uønsket seksuel opmærksomhed. Omfanget er størst for kvinder på de mandsdominerede uddannelser, hvor omkring hver tredje kvinde har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed (29 %) sammenlignet med omkring hver sjette mand (16 %). På de kvindedominerede uddannelser er det 14 % af mændene sammenlignet med 11 % af kvinderne. For kvindelige elever på 17 år eller

derunder, som befinder sig på mandsdominerede uddannelser (med 60 % mænd eller derover), er det hele 40 %, som har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed.

MINORITETSETNISKE MÆND OPLEVER I HØJERE GRAD END ETNISK DANSKE MÆND UØNSKET SEKSUEL OPMÆRKSOMHED – SÆRLIGT INDEN FOR KONTOR, HANDEL OG FORRETNINGSSERVICE

På tværs af hovedområder er andelen af mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, på niveau med andelen af etnisk danske mænd (17 % imod 16 %). Men for hovedområdet "Kontor, handel og forretningsservice" særskilt er det hver fjerde mand med etnisk minoritetsbaggrund, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen (25 %), hvilket er markant højere end for etnisk danske mænd (17 %).

INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER ANBEFALER, AT:

- Børne- og Undervisningsministeriet/Styrelsen for IT og Læring tager initiativ til at udvide trivselsmålingerne med yderligere spørgsmål til måling af uønsket seksuel opmærksomhed.
- Børne- og Undervisningsministeriet tager initiativ til at ændre undervisningsmiljøloven, således at pligten til at sikre et godt undervisningsmiljø udtrykkeligt udvides til at omfatte et undervisningsmiljø fri for seksuel chikane, chikane og diskrimination.
- Børne- og Undervisningsministeriet forpligter erhvervsskolerne til at oprette en rådgivningsfunktion, som giver ret til social, personlig, psykologisk og juridisk rådgivning for elever, der oplever dårligt lærings- og arbejdsmiljø, herunder seksuel chikane, chikane og diskrimination, på skolen eller på deres oplæringssted. Dette bør følges op med et oplysningsarbejde, der skal sikre, at eleverne får kendskab til regler og rettigheder samt klagemuligheder.

1. INDLEDNING

Alle erhvervsuddannelser i Danmark har pligt til at gennemføre trivselsmålinger med henblik på løbende at måle elevernes trivsel.¹ Den årlige nationale trivselsmåling giver indsigt i og mulighed for at følge elevtrivslen over tid. Trivselsmålingerne indeholder spørgsmål om egen indsats, skolemiljø, motivation, trivsel, glæde ved skolen, læringsmiljø samt oplæringsforløb og gennemføres én gang årligt med det formål at følge og styrke elevernes trivsel.²

Måleperioden for trivselsmålingen løber fra 1. november til 31. december. Fra 2021 måler trivselsmålingerne også på elevernes oplevelser med uønsket seksuel opmærksomhed på deres skole, hvilket er hovedfokus for denne analyse.³

Tilføjelsen af et spørgsmål om uønsket seksuel opmærksomhed er sket som led i udmøntningen af den daværende regerings (Mette Frederiksen I) 14 initiativer til forebyggelse af seksuel chikane, hvor et af punkterne vedrører muligheden for at få indarbejdet spørgsmål om oplevet uønsket seksuel opmærksomhed i forbindelse med trivselsmålingerne på erhvervsuddannelserne.⁴

Ønsket har således været at opnå mere viden om seksuel chikane på uddannelsesinstitutionerne med henblik på at kortlægge omfanget og forebygge seksuel chikane.

Med tilføjelsen af spørgsmålet til trivselsmålingerne er der således blevet målt på oplevelsen af uønsket seksuel opmærksomhed blandt elever på erhvervsuddannelserne i trivselsmålingerne fra henholdsvis 2021 og 2022.

Til sammenligning har trivselsmålinger på de gymnasiale uddannelser, inklusive spørgsmål om uønsket seksuel opmærksomhed, været obligatoriske og tilgængelige siden 2018.

Denne analyse tager først og fremmest udgangspunkt i spørgsmålet om uønsket seksuel opmærksomhed på baggrund af data fra den seneste trivselsmåling på landets erhvervsuddannelser foretaget i 2022. Trivselsmålingerne måler alene elevernes egne oplevelser af uønsket seksuel opmærksomhed på skolen og er derfor ikke en opgørelse af det faktiske omfang.

Desuden gennemgås reglerne på området, herunder forbuddet mod seksuel chikane samt elevernes retlige beskyttelse på skolen.

I det følgende benytter vi henholdsvis begreberne uønsket seksuel opmærksomhed og seksuel chikane, når vi refererer til besvarelsene i trivselsmålingerne, da uønsket seksuel opmærksomhed – efter en konkret vurdering – kan anses som seksuel chikane i retlig forstand. Se mere på side 14.

Analysen har været sendt i høring til relevante interessenter på området i december 2023 med henblik på at få kvalificeret analysens konklusioner og anbefalinger.⁵

2. HVORDAN UNDERSØGES SEKSUEL CHIKANE?

For at få god og brugbar data ud af et spørgeskema om seksuel chikane er det vigtigt, at spørgerammen er fyldestgørende.

Når omfanget af seksuel chikane skal måles, er det af afgørende betydning, at der stilles konkrete spørgsmål og spørges ind til helt konkrete oplevelser og hændelser. Dette skyldes, at vi forstår uønsket seksuel opmærksomhed forskelligt. Forskning på området viser også, at jo mere konkrete spørgsmål der stilles, jo mere retvisende og brugbar data kan der indsamles.⁶

Det ses fx på de videregående uddannelser, idet det i efteråret 2020 blev besluttet at afdække omfanget af uønsket seksuel opmærksomhed og seksuel chikane på de videregående uddannelser gennem en enkeltstående spørgeskemaundersøgelse.⁷ Her er de studerende blevet stillet tre spørgsmål om sexismen og et om forskelsbehandling. I spørgeskemaundersøgelsen bliver der spurgt ind til både verbal og fysisk seksuel chikane samt uønsket seksuel opmærksomhed, ligesom der spørges ind til, hvor den uønskede seksuelle opmærksomhed har fundet sted, og hvem der har udøvet den (medstuderende, undervisere, administrativt personale, oplæringssted). De konkrete spørgsmål giver et mere fuldstændigt billede af, hvori udfordringerne består, og hvilket behov der er for at sætte ind med konkrete indsatser.

Spørgsmålet, som for nuværende indgår i erhvervsuddannelsernes trivselsmålinger, og som har til formål at måle elevernes oplevelser med uønsket seksuel opmærksomhed, lyder:

”I hvilket omfang er du det seneste år blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på skolen?”

Der er tre væsentlige begrænsninger i spørgsmålet om uønsket seksuel opmærksomhed, som det anvendes i dag. For det første spørges der ind til uønsket seksuel opmærksomhed fra *elever eller ansatte på skolen*, hvilket ikke gør det muligt at udlede, præcis hvem der udøver den uønskede adfærd. Det er vigtig information, da forskellige initiativer kan være relevante, alt efter om den uønskede seksuelle opmærksomhed kommer fra elever eller lærere.

For det andet specificeres det ikke, hvad der menes med *uønsket seksuel opmærksomhed*, hvilket kan være et diffust begreb for nogle elever. Forstår eleverne det fx udelukkende som fysisk uønsket opmærksomhed i form af eksempelvis berøringer eller også som verbal uønsket opmærksomhed såsom kommentarer om udseende eller sexistiske jokes? Her vil det være en fordel at konkretisere og udvide spørgerammen med forskellige eksempler på uønsket seksuel opmærksomhed for at få så retvisende en indsigt i den uønskede seksuelle opmærksomheds karakter som muligt. På denne måde skabes det bedste udgangspunkt for at forebygge seksuel chikane på uddannelsesinstitutionerne, hvilket netop er formålet med at måle på det.

For det tredje spørges der kun ind til uønsket seksuel opmærksomhed på *skolen*. Dermed udelukkes oplevelser fra oplæringsforløbet, som er en væsentlig del af en erhvervsuddannelse og hvor mange elever, måske for første gang, stifter bekendtskab med en arbejdsplads og et arbejdsmiljø.

Med afsæt i det eksisterende spørgeskema tager analysen udgangspunkt i det nuværende spørgsmål i trivselsmålingerne på erhvervsuddannelserne, og vi vil i det følgende se nærmere på omfanget af uønsket seksuel opmærksomhed fordelt på alder, køn, etnicitet og uddannelsesretning.

3. HVAD SIGER TRIVSELSMÅLINGERNE?

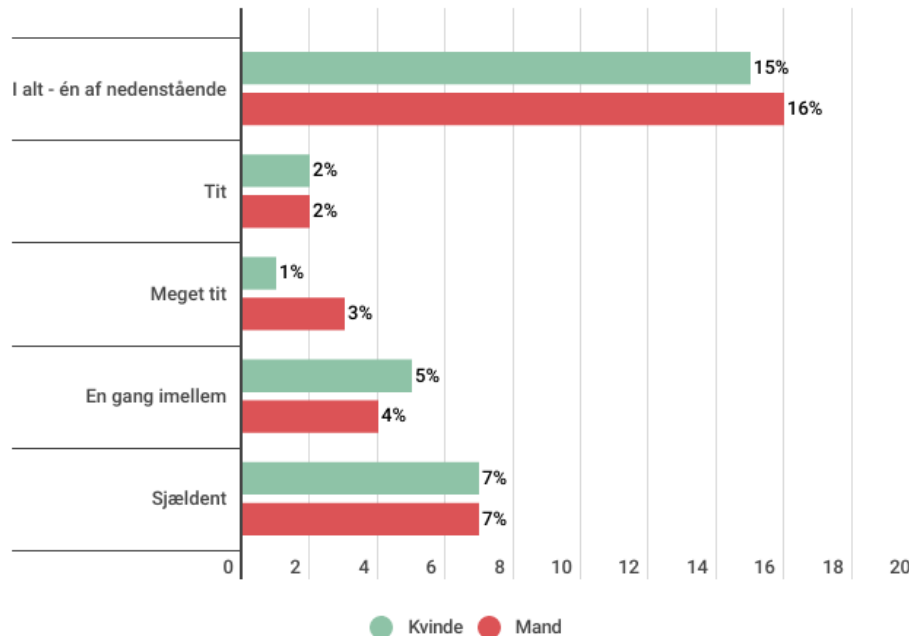
I 2022 var omkring 110.000 elever og lærlinge indskrevet på en erhvervsuddannelse, heraf 40 % kvinder og 60 % mænd.⁸ Erhvervsuddannelserne er karakteriseret ved dels at være meget kønsopdelte, hvilket betyder, at omkring ni ud af 10 befinder sig på en uddannelse, hvor ét køn udgør mere end 60 % af eleverne.⁹ Dernæst har de en større aldersspredning end fx de gymnasiale uddannelser. På erhvervsuddannelserne er omkring 30 % af elever og lærlinge 19 år eller derunder (15 % er 17 år eller derunder), og 70 % er 20 år eller derover. Til sammenligning er 97 % af eleverne på de gymnasiale uddannelser 19 år eller derunder (97 %), og kun 3 % 20 år eller derover.¹⁰ Se evt. de overordnede fordelinger for erhvervsskoleelever i tabel 1 i bilag 1.

Knap 40.000 har deltaget i trivselsmålingen i 2022,¹¹ hvilket svarer til omkring 36 % af alle elever og lærlinge, der i 2022 var indskrevet på en erhvervsuddannelse. Stikprøven er repræsentativ i forhold til køn, herkomst og hovedområde (se tabel 1 i bilag 1). Der er en mindre overvægt af elever på 17 år eller derunder, der har deltaget i trivselsmålingen. Se bilag 1 for nærmere beskrivelse af datagrundlag og metode.

3.1 ÈN UD AF SYV ERHVERVSSKOLEELEVER OPLEVER SEKSUEL CHIKANE PÅ SKOLEN

Samlet set svarer cirka hver syvende erhvervsskoleelev (15 %) i 2022, at de i løbet af det seneste år er blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på deres skole enten sjældent, en gang imellem, tit eller meget tit (se figur 1). Andelene af henholdsvis mænd og kvinder, som har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, er nogenlunde lige store. Trivselsmålingerne for 2021 viste samme tendens (se figur 1 i bilag 3).

Figur 1 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på hyppighed og køn, 2022

Note: N = 39.617. I 2022 svarede i alt 2.527 ud af 16.784 kvinder og i alt 3.663 ud af 22.842 mænd, at de var blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på deres skole enten sjældent, en gang imellem, tit eller meget tit. Forskellen er statistisk signifikant (p-værdi = 0,008).

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

Omfanget svarer til det, man finder i trivselsmålingerne for de gymnasiale uddannelser, som ligger på omkring 14 % i 2022 (se figur 1 i bilag 2).¹² Det er vigtigt at bemærke, at der i trivselsmålingerne på erhvervsuddannelserne kun spørges ind til oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på *skolen*. Omfanget af uønsket seksuel opmærksomhed på erhvervsuddannelserne kan derfor være større, når man betragter det samlede uddannelsesforløb, herunder tiden i oplæring.

På trods af at vi ikke kender det fulde omfang af uønsket seksuel opmærksomhed i oplæringsforløbet, da spørgerammen ikke inkluderer denne del af uddannelsesforløbet, er der god grund til at tro, at omfanget i oplæringsforløbet er mindst lige så stort. For eksempel viser en tidligere rapport fra Institut for Menneskerettigheder, at 37 % af eleverne i oplæring i hotel- og restaurationsbranchen har været udsat for uønskede tilnærmelser eller krænkelse – altså en andel, der er mere end dobbelt så stor som den, der fremgår af trivselsmålingerne på skolerne i 2021/2022.¹³ Det kan hænge sammen med, at elever under læretiden er i kontakt med eksempelvis både kollegaer,

kunder og borgere, hvorfor man derfor er mere eksponeret for andres uønskede opmærksomhed, end når man befinder sig inden for skolens rammer.

På de videregående uddannelser svarer cirka 12 % ja til at have oplevet enten verbal eller fysisk uønsket seksuel opmærksomhed i 2020. Tallene for omfanget af seksuel chikane på de videregående uddannelser er dog ikke direkte sammenlignelige, da tallene er baseret på en enkeltstående spørgeskemaundersøgelse og ikke årlige trivselsmålinger.¹⁴

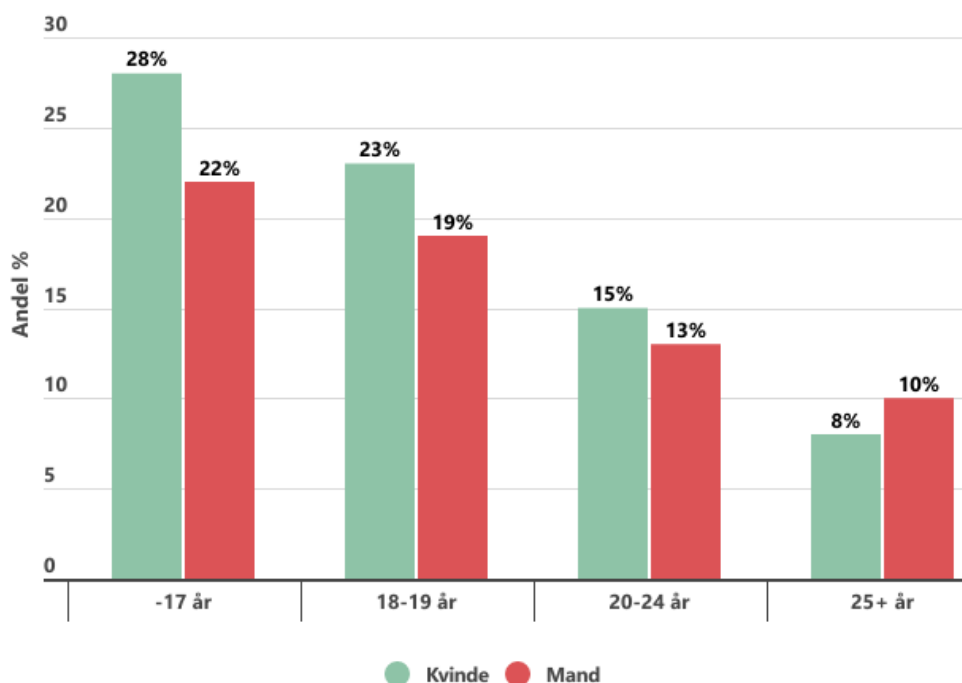
3.2 HVER FJERDE KVINDelige ELEV PÅ 17 ÅR ELLER DERUNDER OPLEVER UØNSKET SEKSUEL OPMÆRKSOMHED

Jo yngre eleverne er, jo større en andel har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen (se figur 2). Det er tilfældet for mere end hver fjerde kvindelige elev på 17 år eller derunder (28 %). Det er en større andel end for mænd, der dog også ligger højt på 22 %.

Omfanget af uønsket seksuel opmærksomhed for de yngre elever er dobbelt så stort på erhvervsuddannelserne som på de gymnasiale uddannelser, hvor det er 14 % af kvinder og 12 % af mænd på 17 år eller derunder, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed (se figur 2 i bilag 2).¹⁵ Trivselsmålingerne fra 2021 viste en tilsvarende tendens (se figur 2 i bilag 3).

Den større andel, der oplever uønsket seksuel opmærksomhed på erhvervsuddannelserne, hænger ikke alene sammen med alder, men også med kønsopdelingen på uddannelserne, hvilket ses i det følgende afsnit 3.3.

Figur 2 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på alder og køn, 2022

Note: N = 39.617. I 2022 svarede i alt 839 ud af 2.966 kvinder og i alt 1.188 ud af 6.583 mænd på 17 år eller derunder, at de var blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på deres skole. Forskellen på andelen for henholdsvis mænd og kvinder på 17 år eller derunder er statistisk signifikant (p-værdi = 0,000). Forskellene på andelen for henholdsvis mænd og kvinder på 18-19 år, 20-24 år og 25+ år er også statistisk signifikante (med hhv. p-værdi = 0,000, p-værdi = 0,008 og p-værdi = 0,000).

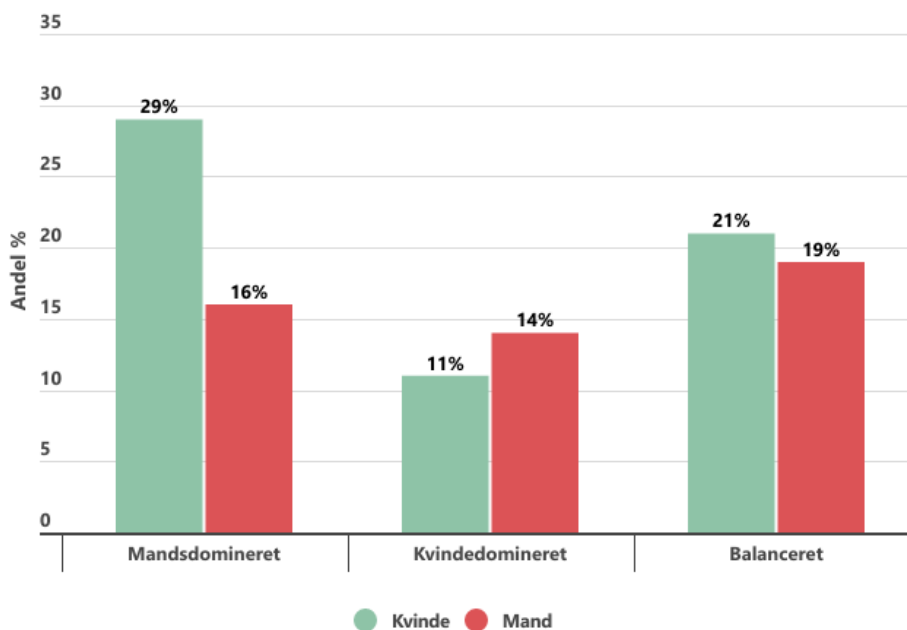
Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

3.3 MINORITETSKØN OPLEVER I HØJERE GRAD UØNSKET SEKSUEL OPMÆRKSOMHED

Der er en klar tendens til, at køn, der er underrepræsenteret på uddannelsen (minoritetskønnet), i højere grad oplever uønsket seksuel opmærksomhed. I figur 3 har vi opdelt de enkelte uddannelser efter deres kønsfordeling (kvindedominerede uddannelser har 60 % kvinder eller derover og tilsvarende for mandsdominerede uddannelser).¹⁶ Her ses, at minoritetskønnet i højere grad oplever seksuel chikane, men omfanget er dog størst for kvinder på de mandsdominerede uddannelser, hvor hver tredje kvinde har oplevet seksuel chikane (29 %) sammenlignet med omkring hver sjette mand (16 %). På de kvindedominerede uddannelser er det 14 % af mændene sammenlignet med 11 % af kvinderne. I 2021 var det 16 % af mændene sammenlignet med 11 % af kvinderne (se figur 3 i bilag 3). Det er helt i tråd med, at minoritetskønnet på de kønsskæve erhvervsuddannelser i højere grad oplever mistrivsel og større risiko

for frafald.¹⁷ Vi ser også en tilsvarende tendens på de videregående uddannelser, hvor seksuel chikane tilsvarende er mest udbredt blandt kønsminoriteten, og i særdeleshed på uddannelser, hvor kvinder er i mindretal.¹⁸

Figur 3 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på uddannelsernes kønsfordeling og køn, 2022

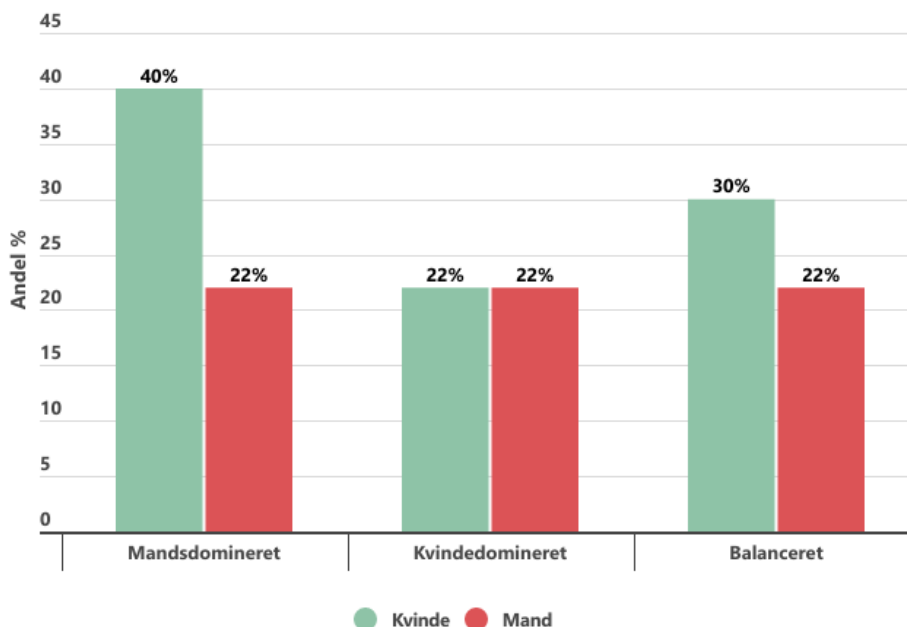

Note: N = 39.617. I 2022 svarede i alt 596 ud af 2.037 kvinder og i alt 2.674 ud af 17.049 mænd på de mandsdominerede uddannelser og i alt 1.193 ud af 11.272 kvinder og i alt 289 ud af 2.075 mænd på kvindedominerede uddannelser, at de var blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på deres skole. Forskellene på andelen for henholdsvis mænd og kvinder er alle statistisk signifikante (begge med p-værdi = 0,000). Forskellen på andelen for henholdsvis mænd og kvinder på de balancerede uddannelser er også statistisk signifikant (p-værdi = 0,015).

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

Kigger vi udelukkende på de unge elever på 17 år eller derunder på tværs af uddannelsernes kønsfordeling, ser vi en meget stor andel af kvindelige elever, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på de uddannelser, hvor de er i mindretal (se figur 4). 40 % af kvinderne på 17 år eller derunder har oplevet seksuel chikane på skolen på de uddannelser, hvor de er underrepræsenterede (de mandsdominerede uddannelser). Omfanget er næsten dobbelt så stort som for mændene, der dog stadig er markant på 22 %. Trivselsmålingerne fra 2021 viste en tilsvarende tendens (se figur 4 i bilag 3).

Figur 4 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på uddannelsernes kønsfordeling – blandt elever på 17 år eller derunder, 2022

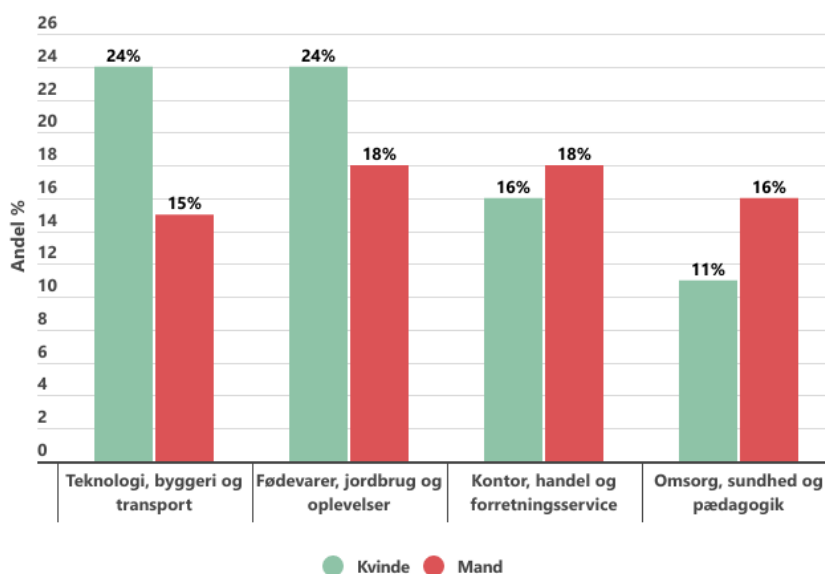
Note: N = 9.456. I 2022 svarede i alt 197 ud af 497 kvinder og i alt 1.115 ud af 5.011 mænd på 17 år eller derunder på de mandsdominerede uddannelser, at de var blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på deres skole. Forskellen på andelen for henholdsvis mænd og kvinder på mandsdominerede uddannelser er statistisk signifikant (p-værdi = 0,000). Forskellen på andelen for henholdsvis mænd og kvinder på de kvindedominerede uddannelser er ikke statistisk signifikant (p-værdi = 0,936). Det er derimod forskellen på de balancerede (p-værdi = 0,000).

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

Vi ser tilsvarende tendenser, når vi kigger på erhvervsuddannelsernes fire hovedområder. På hovedområdet ”Teknologi, byggeri og transport”, hvor kvinder er stærkt underrepræsenterede (omkring 10 % kvinder og 90 % mænd), har hver fjerde kvinde oplevet seksuel chikane (24 %), hvorimod det er hver syvende mand (15 %).¹⁹ Hovedområdet omfatter bl.a. uddannelser som træfagenes byggeuddannelse, elektriker og personvogsmekaniker. Omvendt ser det ud på hovedområdet ”Omsorg, sundhed og pædagogik”, hvor mænd er i undertal (omkring 10 % mænd og 90 % kvinder), og her har hver sjette mand oplevet seksuel chikane (16 %) sammenlignet med hver niende kvinde (11 %).²⁰ Dette hovedområde dækker over social- og sundhedsassistent, social- og sundhedshjælper og pædagogisk assistent. På hovedområdet ”Fødevarer, jordbrug og oplevelser”, hvor der er en lille overvægt af mænd (45 % kvinder og 55 % mænd), er det hver fjerde kvinde (24 %) og omkring hver sjette mand (18 %), der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed.

På det sidste hovedområde, "Kontor, handel og forretningsservice", hvor der er en lille overvægt af kvinder (58 % kvinder og 42 % mænd), er det 18 % af mændene og 16 % af kvinderne, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed.

Figur 5 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på hovedområde og køn, 2022

Note: N = 39.617. I 2022 svarede i alt 518 ud af 2.162 kvinder og i alt 2.466 ud af 16.014 mænd på "Teknologi, byggeri og transport" og i alt 1.004 ud af 9.062 kvinder og i alt 219 ud af 1.410 mænd på "Omsorg, sundhed og pædagogik", at de var blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på deres skole.

Forskellene på andelen for henholdsvis mænd og kvinder på de to hovedområder er statistisk signifikante (med hhv. p-værdi = 0,000 og p-værdi = 0,000). Forskellene på andelen for henholdsvis mænd og kvinder på "Fødevarer, jordbrug og oplevelser" og "Kontor, handel og forretningsservice" er også statistisk signifikante (med hhv. p-værdi = 0,000 og p-værdi = 0,009).

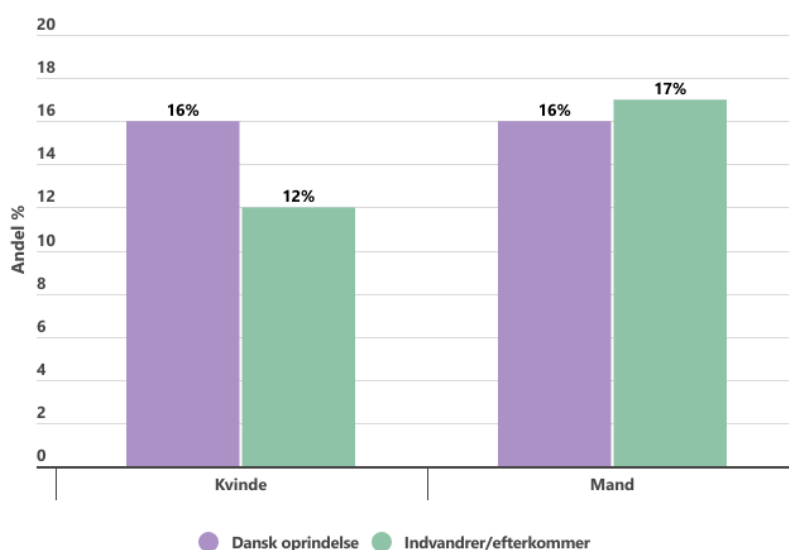
Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

3.4 ETNISKE MINORITETSMÆND ER I HØJERE GRAD UDSAT FOR UØNSKET SEKSUEL OPMÆRKSOMHED END ETNISK DANSKE MÆND

Tallene fra trivselsmålingerne viser også, at uønsket seksuel opmærksomhed opleves af elever med etnisk minoritetsbaggrund (omkring 15 % af eleverne på erhvervsuddannelserne har etnisk minoritetsbaggrund),²¹ når vi kigger på tværs af herkomst. Her ser vi to modsatrettede tendenser for kvinder og mænd. For kvinder er andelen af etnisk danske kvinder, der har oplevet seksuel chikane, højere end for kvinder med etnisk minoritetsbaggrund (16 % imod 12 %). Omvendt forholder det sig for mænd, hvor andelen af mænd med etnisk

minoritetsbaggrund, der har oplevet seksuel chikane, er en smule højere end for etnisk danske mænd (17 % imod 16 % – figur 6). Trivselsmålingerne fra 2021 viste en lidt større forskel. Her var det 18 % af mænd med etnisk minoritetsbaggrund mod 15 % af etnisk danske mænd (se figur 6 i bilag 3).

Figur 6 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på herkomst og køn, 2022

Note: N = 39.615. I 2022 svarede i alt 2.072 ud af 13.129 danske og i alt 454 ud af 3.631 indvanderer-/efterkommerkvinder og i alt 3.148 ud af 19.882 danske og i alt 510 ud af 2.930 indvanderer-/efterkommermænd, at de var blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på deres skole. Forskellene på andelen for henholdsvis dansk oprindelse og indvanderer/efterkommer er statistisk signifikante (med hhv. p-værdi = 0,000 og p-værdi = 0,032).

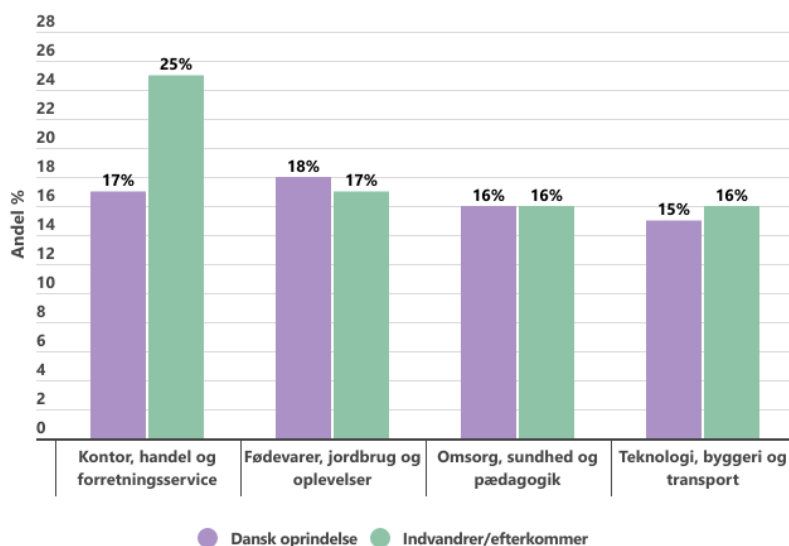
Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

På tværs af hovedområder står det klart, at forskellen mellem etnisk danske mænd og mænd med etnisk minoritetsbaggrund primært gør sig gældende for "Kontor, handel og forretningsservice", som bl.a. omfatter detailhandelsuddannelsen. Her er det hver fjerde mand med etnisk minoritetsbaggrund, der har oplevet seksuel chikane på skolen (25 %) – en markant højere andel end for etnisk danske mænd (17 % – figur 7).

En rapport fra Institut for Menneskerettigheder fra 2022 viste samme tendenser på arbejdsmarkedet, hvor etniske minoritetsmænd cirka dobbelt så hyppigt som deres mandlige kollegaer af dansk oprindelse oplever seksuel chikane.²²

Kigger vi nærmere på de enkelte uddannelser under hovedområdet "Kontor, handel og forretningsservice", kan vi se, at andelen af mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, er højere på alle uddannelserne, men primært på detailhandelsuddannelsen, handelsuddannelsen og kontoruddannelsen (se figur 3 i bilag 4). Derudover ser det ud til, at omfanget er størst blandt mænd i aldersgrupperne 18-19 år og 20-24 år (se figur 4 i bilag 4).²³

Figur 7 – Andel af mænd, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på herkomst og hovedområde, 2022

Note: N = 22.829. I 2022 svarede i alt 476 ud af 2.803 elever med dansk oprindelse og i alt 129 ud af 519 indvandrere-/efterkommere fra hovedområdet "Kontor, handel og forretningsservice", at de var blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på deres skole. Forskellen på andelen for henholdsvis dansk oprindelse og indvandrere/efterkommer er statistisk signifikant (p-værdi = 0,000). Forskellene for henholdsvis "Fødevarer, jordbrug og oplevelser", "Omsorg, sundhed og pædagogik" og "Teknologi, byggeri og transport" er insignifikante (med hhv. p-værdi = 1,000, p-værdi = 1,000 og p-værdi = 0,717).

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

4. ERHVERVSSKOLER HAR PLIGT TIL AT BESKYTTE ELEVER MOD SEKSUEL CHIKANE

Trivselsmålingerne spørger som bekendt ind til *uønsket seksuel opmærksomhed*, som kan dække over elevernes oplevelser af upassende adfærd af både mindre og mere grov karakter. Efter en konkret vurdering kan uønsket seksuel opmærksomhed være omfattet af ligebehandlingslovens forbud mod seksuel chikane. Det betyder, at når en elev udsættes for seksuel chikane på skolen, kan skolen gøres ansvarlig og have pligt til at gribe ind over for den seksuelle chikane. Det gælder både for seksuel chikane begået af undervisere og af elever. I dette kapitel gennemgår vi kort, hvilket ansvar og hvilke forpligtelser skolerne har for at sikre et godt undervisningsmiljø fri for seksuel chikane.

Hvad er seksuel chikane?

”Enhver form for uønsket verbal, ikkeverbal eller fysisk adfærd med seksuelle undertoner med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed, navnlig ved at skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima.”

Ligebehandlingsloven § 1, stk. 6, og ligestillingsloven § 2a, stk. 3.

”Krænkende handlinger kan forekomme som seksuel chikane. Krænkende handlinger af seksuel karakter er al form for uønsket seksuel opmærksomhed og kan fx være: Uønskede berøringer, uønskede verbale opfordringer til seksuelt samkvem, sjofle vittigheder og kommentarer, uvedkommende forespørgsler om seksuelle emner eller visning af pornografisk materiale.”

Arbejdstilsynets vejledning 2019 om krænkende handlinger på arbejdspladsen.

Undervisningsmiljøloven

Erhvervsskolerne er bundet af et ansvar for at skabe et godt undervisningsmiljø, hvor undervisningen foregår sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt.²⁴

Terminologien *sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt* er lånt fra arbejdsmiljøloven, hvor der gælder et klart forbud mod seksuel chikane på arbejdspladsen. Derfor antages det, at et godt undervisningsmiljø vil omfatte beskyttelse mod seksuel chikane, selvom seksuel chikane hverken er nævnt eller defineret i loven. Det har dog ikke været hensigten at overføre helt samme

standard på undervisningsmiljøet generelt, fordi forholdene i et undervisningsmiljø ikke er sammenlignelige med forholdene på en arbejdsplads.²⁵ Det efterlader en vis usikkerhed om, i hvilken udstrækning undervisningsmiljøloven beskytter mod seksuel chikane på skolen.

Skolens pligter efter undervisningsmiljøloven indebærer udarbejdelse af en anti-mobbestrategi. Derudover skal skolerne reagere på oplysninger om problemer med det psykiske undervisningsmiljø, herunder seksuel chikane ved udarbejdelse af handlingsplaner med konkrete og effektive foranstaltninger, der kan bringe problemerne til ophør.²⁶ Hvis disse pligter ikke overholdes, kan der klages til skolen. Hvis klageren ikke erklærer sig tilfreds med skolens afgørelse, er skolen forpligtet til at indsende sagen til Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM), der som tilsynsførende på erhvervsuddannelsesområdet vil behandle klagen på et skriftligt grundlag og undersøge skolens procedurer for undervisningsmiljøvurderingen, politikker, problemhåndtering mm.²⁷ Hvis DCUM finder, at skolen ikke har overholdt sine pligter, kan DCUM give skolen et påbud. Der kan gives påbud om at undersøge, om der er tale om mobning eller lignende, grundigere afdækning og udarbejdelse af en effektiv handlingsplan eller udarbejdelse en anti-mobbestrategi. Sanktionerne angår altså ikke konkrete sager eller oplevelser, men skolens overordnede pligter. Efterlever skolen ikke påbuddet, kan Undervisningsministeriet tilbageholde tilskud til skolen.²⁸ DCUM har oplyst, at meget få elever benytter sig af den eksisterende klagemulighed.²⁹

Ligebehandlingsloven

Erhvervsskoleelever er beskyttet mod seksuel chikane på skolen efter ligebehandlingsloven. Som uddannelsesansvarlig er erhvervsskolen ansvarlig for, at eleverne ikke udsættes for seksuel chikane, når eleverne er på skolen.

Både lederes og underviseres opførsel er omfattet af ligebehandlingslovens forbud mod seksuel chikane. Udsætter en leder eller en underviser eleverne for seksuel chikane, eller skaber de et chikanerende miljø, vil det være i strid med ligebehandlingsloven.³⁰

Efter ligebehandlingsloven er skolen således forpligtet til at stille et chikanefrit miljø til rådighed og sikre eleverne mod chikane.³¹ Det betyder også, at skolen kan gøres ansvarlig for seksuel chikane begået af en elev mod en anden elev, hvis skolen ikke griber ind over for chikanen, når skolen bliver bekendt med chikanen. Derimod vil skolen ikke kunne ifalde ansvar, hvis der på tilstrækkelig vis gribes ind over for chikanen, fx hvis skolen indleder en undersøgelse og pålægger den krænkende elev en sanktion. De nødvendige tiltag vil dog afhænge af de konkrete omstændigheder.³²

Ligebehandlingsloven kan håndhæves, ved at eleven selv klager direkte til Ligebehandlingsnævnet eller starter en retssag ved domstolene. Skolen kan tilpligtes at betale eleven en økonomisk godtgørelse.

Rådgivningsmuligheder

Ifølge erhvervsuddannelseslovens § 30 skal erhvervsskolerne yde vejledning og stille kontaktpersoner til rådighed for eleverne med henblik på at fastholde dem i uddannelsen. Desuden skal skolen formidle social, personlig eller psykologisk rådgivning til elever, som har behov for det. Denne pligt gælder også, hvis en elev oplever seksuel chikane under oplæringsforløbet, da eleven kan være frafaldstruet.

Elever, som har været udsat for seksuel chikane, står i en særligt sårbar situation, hvis de ikke har nogen steder at gå hen og tale om det. Derfor er det af afgørende betydning, at erhvervsskolerne styrker deres vejledning og synliggør muligheder for klageadgang for de elever, der mistrives på grunduddannelsen og under deres oplæringsforløb på grund af forhold, som skyldes seksuel chikane.

5. KONKLUSION OG ANBEFALINGER

Erhvervsskoleelever er beskyttet mod seksuel chikane på skolen efter ligebehandlingsloven. Skolen er som uddannelsesansvarlig ansvarlig for, at eleverne ikke udsættes for seksuel chikane, når eleverne er på skolen. Erhvervsskolerne er også bundet af et ansvar for at skabe et godt undervisningsmiljø, hvor undervisningen foregår sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt. Et godt undervisningsmiljø vil i denne forbindelse også omfatte beskyttelse mod seksuel chikane, men det fremstår uklart, da det ikke fremgår direkte af lovgivningen. Ser man derimod på arbejdsmiljøloven, er beskyttelsen mod seksuel chikane, når man befinder sig på en arbejdsplads, klar og tydelig. Samme klare beskyttelse mod seksuel chikane på skolen burde være lige så naturlig, men sådan fremstår det ikke i dag, da seksuel chikane ikke nævnes direkte i undervisningsmiljøloven.

At seksuel chikane forekommer på erhvervsuddannelserne, dokumenteres gennem trivselsmålingerne. Trivselsmålingerne fra 2022 viser, at cirka hver syvende erhvervsskoleelev (15 %) har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på skolen.

Det er især de yngre elever, som oplever uønsket seksuel opmærksomhed, og jo yngre eleverne er, jo flere har oplevet seksuel chikane på skolen. For kvinder på 17 år eller derunder er det op mod hver fjerde elev (28 %), og for mænd er det godt hver femte elev (22 %).

Der er en klar tendens til, at minoritetskøn (det underrepræsenterede køn) i højere grad oplever seksuel chikane. Her er omfanget størst for kvinder på de mandsdominerede uddannelser. For kvindelige elever på 17 år eller derunder, som befinder sig på mandsdominerede uddannelser, er det hele 40 %, som har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed.

Andelen af etnisk danske kvinder, der har oplevet seksuel chikane, er højere end for kvinder med etnisk minoritetsbaggrund (16 % imod 12 %). Omvendt forholder det sig for mænd, hvor andelen af mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der har oplevet seksuel chikane, er en smule højere end for etnisk danske mænd (17 % imod 16 %). Inden for hovedområdet "Kontor, handel og forretningsservice" er det hele 25 % af etniske minoritetsmænd, der har oplevet seksuel chikane, hvilket er markant højere end for etnisk danske mænd (17 %).

Viden om seksuel chikane er afgørende for at kunne målrette og igangsætte de nødvendige indsatser, der skal til for at sikre et lærings- og undervisningsmiljø fri

for seksuel chikane på erhvervsuddannelserne. Det er således altafgørende, at den indsamlede data er brugbar og oplysende.

Trivselsmålingerne er i denne sammenhæng et vigtigt redskab til at få indblik i elevernes trivsel på erhvervsuddannelserne, og derfor er det vigtigt, at de spørgsmål, der stilles, er både konkrete og nuancerede. Forskning på området fremfører, at jo mere konkrete spørgsmål, der stilles, om oplevelser vedrørende seksuel chikane, jo mere retvisende og brugbar data kan der indsamles.

Tallene fra trivselsmålingerne giver i dag kun et snævert indblik i forholdene på erhvervsskolerne, når det kommer til elevernes oplevelser med uønsket seksuel opmærksomhed på skolen. Det efterlader en række ubesvarede spørgsmål. Eksempelvis giver besvarelserne ikke indsigt i, hvem den uønskede seksuelle opmærksomhed kommer fra (fx elev, lærer eller administrativt personale), og således kan vi kun rapportere på det samlede omfang af uønsket seksuel opmærksomhed, der opleves på skolen. Desuden er oplæringstiden ikke omfattet af trivselsmålingen, hvorfor det heller ikke er muligt at sige noget om omfanget af uønsket seksuel opmærksomhed her.

Det er således instituttets vurdering, at der er behov for at udfolde trivselsmålingerne i deres nuværende form, hvis de skal tjene som et nyttigt redskab til at måle uønsket seksuel opmærksomhed på erhvervsuddannelserne i fremtiden.

INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER ANBEFALER, AT:

- Børne- og Undervisningsministeriet/Styrelsen for IT og Læring tager initiativ til at udvide trivselsmålingerne med yderligere spørgsmål til måling af uønsket seksuel opmærksomhed.
- Børne- og Undervisningsministeriet tager initiativ til at ændre undervisningsmiljøloven, så pligten til at sikre et godt undervisningsmiljø udtrykkeligt udvides til at omfatte et undervisningsmiljø fri for seksuel chikane, chikane og diskrimination.
- Børne- og Undervisningsministeriet forpligter erhvervsskolerne til at oprette en rådgivningsfunktion, som giver ret til social, personlig, psykologisk og juridisk rådgivning for elever, der oplever dårligt lærings- og arbejdsmiljø, herunder chikane og seksuel chikane, på skolen eller på deres oplæringssted. Dette bør følges op med et oplysningsarbejde, der skal sikre, at eleverne får kendskab til regler og rettigheder samt klagemuligheder.

BILAG 1 – METODE

DATAGRUNDLAG

Erhvervsskolerne gennemfører hvert år en spørgeskemaundersøgelse blandt alle elever for at måle og følge elevernes trivsel (refereres herefter som trivselsmåling).³³ Trivselsmålingen omfatter alle elever på skolen (både grund- og hovedforløb), men ikke elever i lære/praktik. Målingen gennemføres som en del af den almindelige undervisning og løber hvert år fra 1. november til 31. december.³⁴ Skolens ledelse, lærere eller andre, der arbejder med eleverne, har ikke mulighed for at se den enkelte elevs besvarelse, men kan se besvarelserne for undervisningshold samlet. Der vises kun svarfordelinger på de enkelte spørgsmål, hvis der er et tilstrækkeligt antal elevbesvarelser.

Elevernes besvarelser overføres til Børne- og Undervisningsministeriets statistikberedskab og anvendes til statistiske rapporter med opsummerede svarfordelinger i ministeriets datavarehus,³⁵ som er offentligt tilgængeligt.³⁶ Besvarelserne er desuden sammenkørt med baggrundsinformation om eleverne, så det er muligt at se svarfordelinger på tværs af køn, alder og etnisk oprindelse. Der fremgår også supplerende oplysninger om bl.a. elevernes uddannelse og elevtype, som stammer fra skolernes administrative systemer. Dette er det overordnede datagrundlag for denne rapport.

SPØRGERAMME

Trivselsmålingen består af 35-42 spørgsmål (alt efter hvor langt eleven er i sin uddannelse), herunder enkelte baggrundsspørgsmål. Hovedparten af trivselsspørgsmålene er opdelt i seks kategorier, som også udgør de seks overordnede trivselsindikatorer (beregnet via faktoranalyse):

- Egen indsats og motivation
- Egne evner
- Fysiske rammer
- Læringsmiljø
- Praktik
- Velbefindende

Dertil kommer fire ekstra spørgsmål i kategorien ”Øvrige spørgsmål”, som ikke indgår i de overordnede trivselsindikatorer. Tre af de spørgsmål handler om koncentration og faglige krav, og det fjerde handler om uønsket seksuel opmærksomhed. Denne rapport er baseret på det sidstnævnte spørgsmål om uønsket seksuel opmærksomhed. Spørgsmålet om uønsket seksuel opmærksomhed lyder:

"I hvilket omfang er du det seneste år blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på skolen?"

- a) *Meget tit*
- b) *Tit*
- c) *En gang imellem*
- d) *Sjældent*
- e) *Aldrig*
- f) *Ved ikke."*

STIKPRØVE

Denne analyse er baseret på en stikprøve fra 2022 på 39.617 elevbesvarelser, svarende til 36 % af de i alt 110.384 elever,³⁷ der var indskrevet på erhvervsuddannelserne ultimo september 2022. Trivselsmålingen er i princippet obligatorisk for alle elever, der er i skoleforløb i måleperioden, men eleverne kan uden konsekvenser vælge ikke at svare. Der kan derfor være tre årsager til, at en elev ikke indgår i målingen: 1) Eleven er i oplæringsforløb på måletidspunktet (formentlig den primære forklaring), 2) eleven har af andre årsager været fraværende på måletidspunktet, eller 3) eleven har ikke ønsket at svare på målingen. Det har ikke været muligt at udregne en svarprocent, da vi ikke kender den samlede bestand af elever på skolerne (dvs. den totale bestand fratrukket elever i oplæringsforløb).

I tabel 1.A sammenholder vi stikprøven med populationen på tværs af nogle grundlæggende elevkarakteristika såsom køn, alder, herkomst og hovedområde. Det gør vi for at vurdere, hvor repræsentativ stikprøven er i forhold til populationen. Det har betydning for den eksterne validitet, dvs. hvorvidt vi kan generalisere vores resultater til den fulde population af elever. Helt konkret kigger vi på, om fx andelen af kvinder i stikprøven svarer (nogenlunde) til andelen af kvinder i populationen. Overordnet ser det ud til, at stikprøven er repræsentativ i forhold til køn, herkomst og hovedområde. Men vi kan dog se, at der er en overvægt af elever på 17 år eller derunder, der har besvaret trivselsmålingen (og dermed en undervægt af de øvrige aldersgrupper, "18-19 år", "20-24 år" og "25+ år"). Helt konkret er 24 % af eleverne, der har svaret på målingen, 17 år eller derunder, hvorimod der kun er 15 % elever i denne aldersgruppe i den fulde population. Vi laver derfor separate opgørelser af fordelingerne for denne aldersgruppe for at tjekke, om de afviger fra de øvrige aldersgrupper. Det gør de på nogle skæringer, og det tager vi naturligvis højde for i vores fortolkninger.

Tabel 1: STIKPRØVE VS. POPULATION, 2022

		Stikprøve 2022	Population 2022	Forskel (pp.)
Køn	Kvinder	42%	40%	2
	Mænd	58%	60%	-2
Alder	17 år eller derunder	24%	15%	9
	18-19 år	18%	18%	0
	20-24 år	23%	29%	-6
	25+ år	34%	38%	-4
Herkomst	Dansk	84%	85%	-1
	Efterkommer	5%	5%	0
	Indvandrere	11%	10%	1
Hovedområde	Fødevarer, jordbrug og oplevelser	10%	11%	-1
	Kontor, handel og forretningsservice	18%	18%	0
	Omsorg, sundhed og pædagogik	26%	21%	5
	Teknologi, byggeri og transport	46%	49%	-3

Note: Stikprøven i 2022 var på 39.617, og den fulde population på 110.384 studerende ultimo september 2022 (udtrukket i april 2023).

STATISTISK METODE

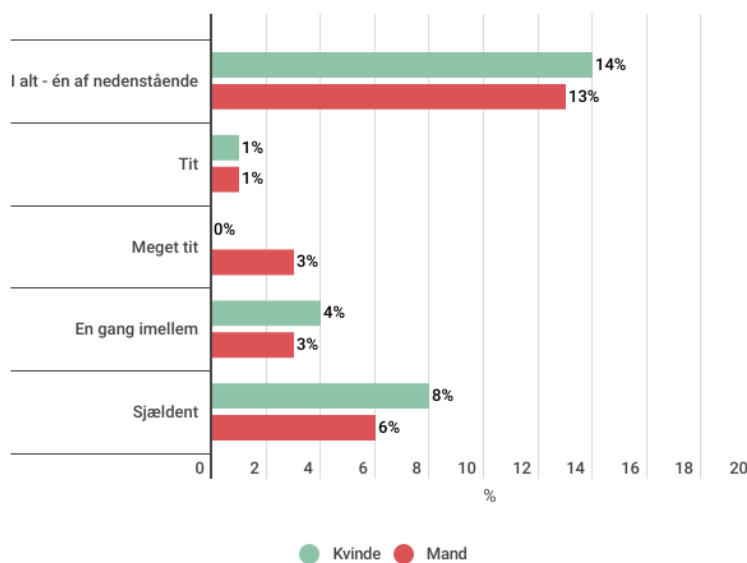
Den kvantitative analyse er baseret på deskriptiv statistik, hvor vi sammenholder andelen af elever, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, på tværs af forskellige parametre – dog primært med fokus på køn. Deskriptiv analyse beskriver og opsummerer data, men siger ikke noget om kausalsammenhænge.

Vi definerer andelen af elever, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, som elever, der har svaret "meget tit", "tit", "en gang imellem" eller "sjældent" til spørgsmålet om uønsket seksuel opmærksomhed (a, b, c eller d til ovenstående spørgsmål). Vi kigger dog også på andelen på tværs af de enkelte svarkategorier. Herefter laver vi simple fordelinger af andelen på tværs af de forskellige grupper i søjlediagrammer.

Vi anvender en tosidet z-test og 5 %-signifikansniveau til at tjekke, om andelen er signifikant forskellige fra hinanden på tværs af grupperne. Vi tester fx, om andelen af kvinder, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, er signifikant forskellig fra andelen af mænd – og tilsvarende for de øvrige opgørelser. Vi fortolker kun på forskelle, hvis de er statistisk signifikante. P-værdier er angivet i figurnoter i hovedrapporten.

BILAG 2: SEKSUEL CHIKANE PÅ DE GYMNASIALE UDDANNELSER

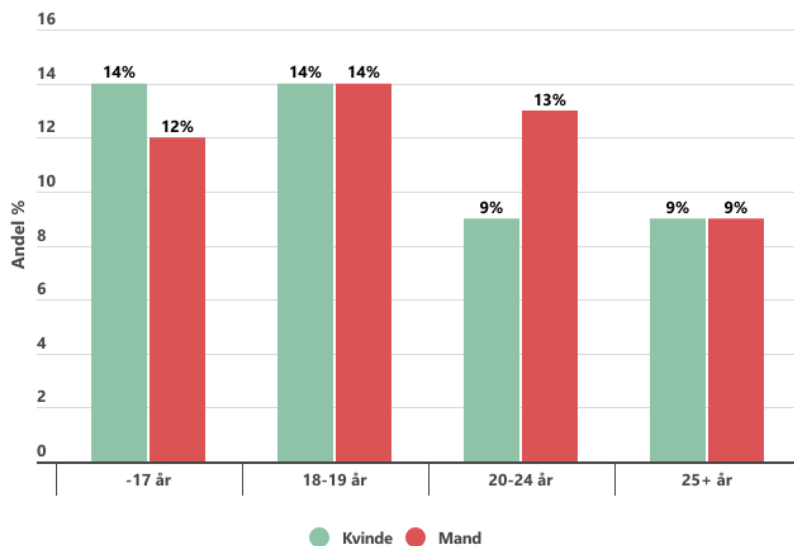
Figur 1 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på køn og hyppighed, 2022

Note: I alt 119.597 har i 2022 svaret på trivselsmålingerne på de gymnasiale uddannelser.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

Figur 2 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på de gymnasiale uddannelser, fordelt på køn og alder, 2022

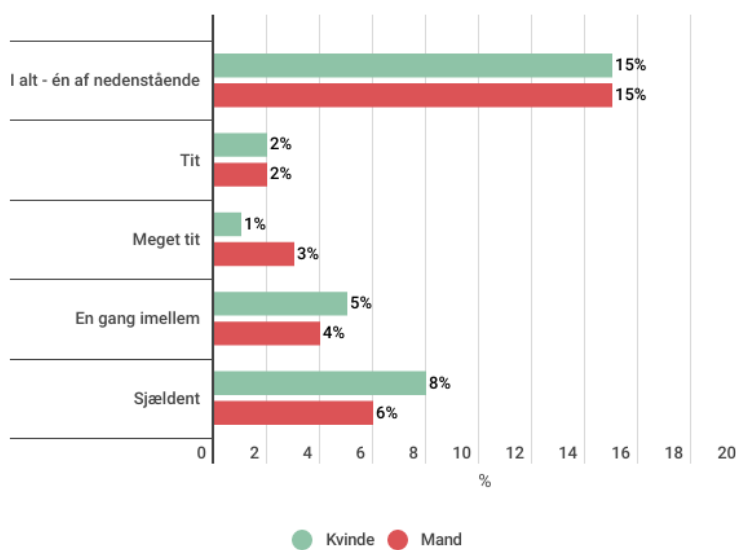

Note: I alt 119.597 har i 2022 svaret på trivselsmålingerne på de gymnasiale uddannelser.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

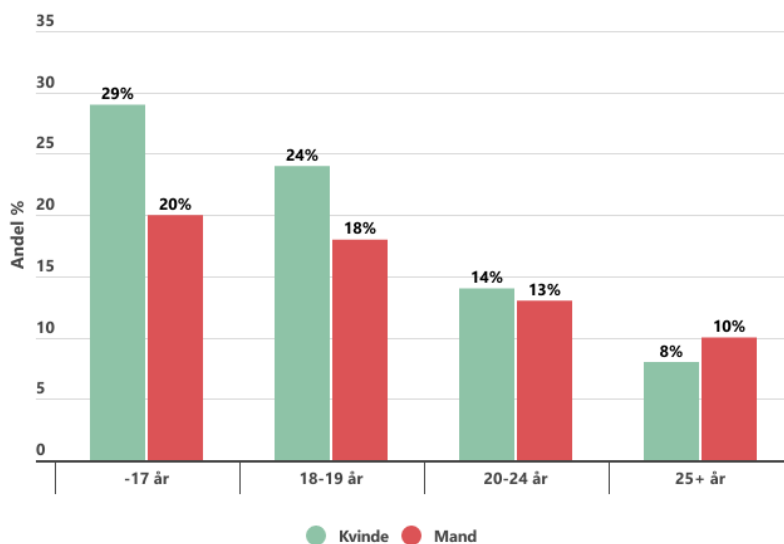
BILAG 3: TRIVSELSMÅLINGERNE FRA 2021

Figur 1 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på hyppighed og køn, 2021

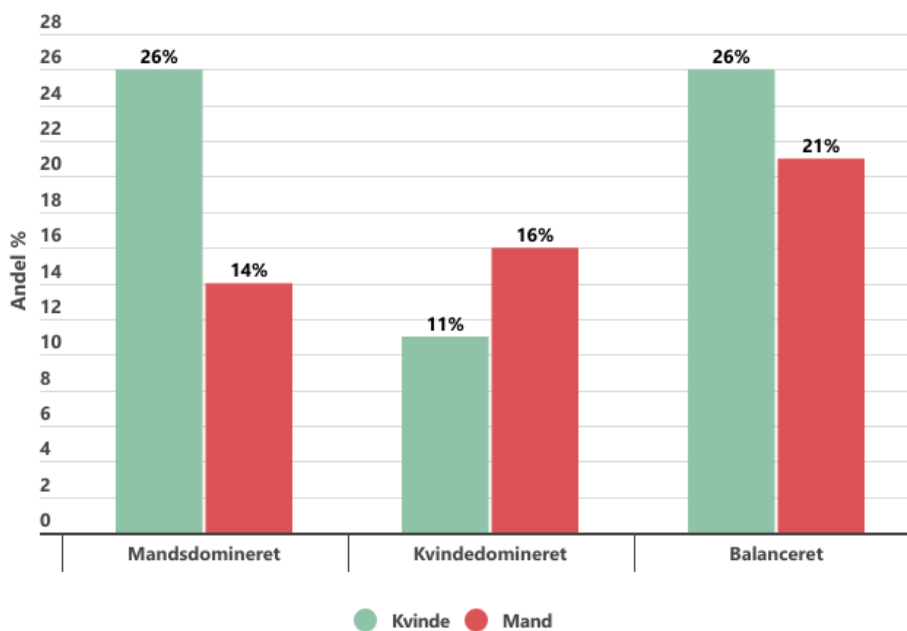
Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

Figur 2 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på alder og køn, 2021

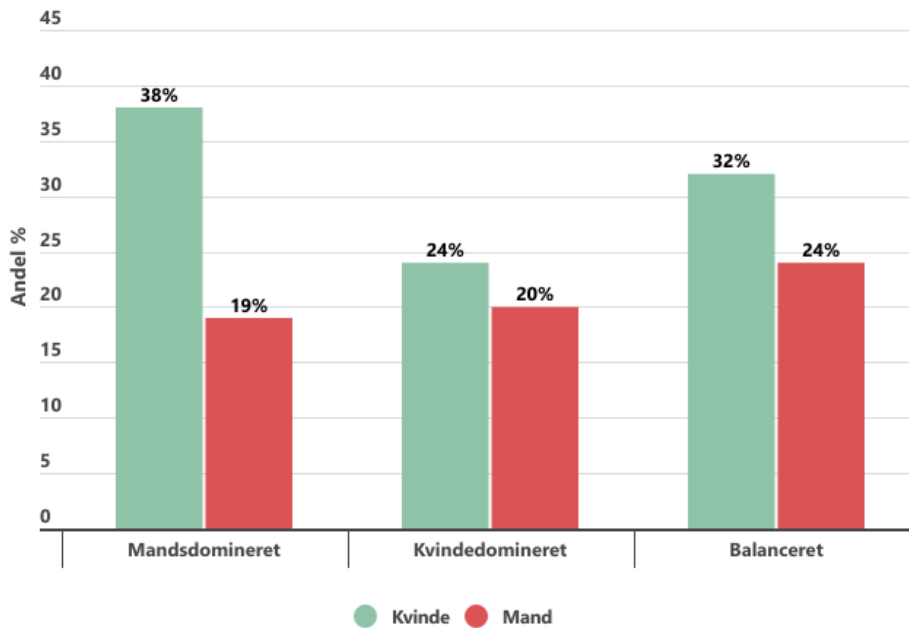
Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

Figur 3 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på uddannelsernes kønsfordeling og køn, 2021

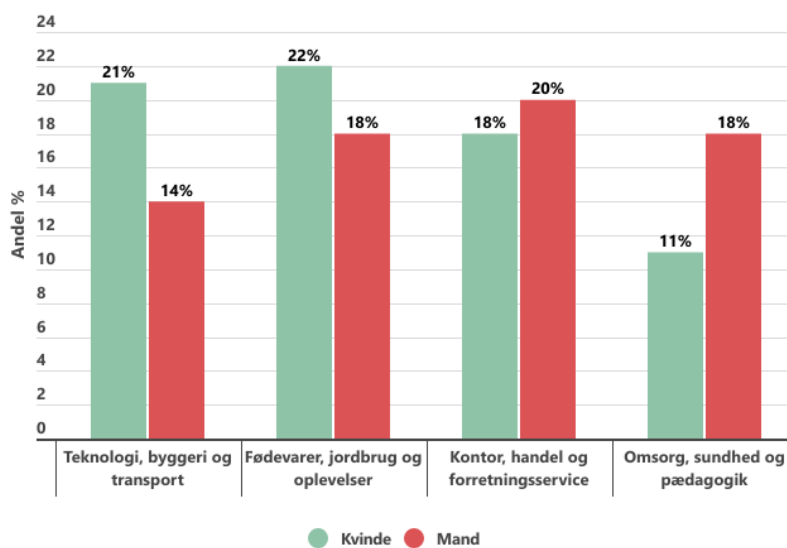
Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

Figur 4 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på uddannelsernes kønsfordeling – blandt elever på 17 år eller derunder, 2021

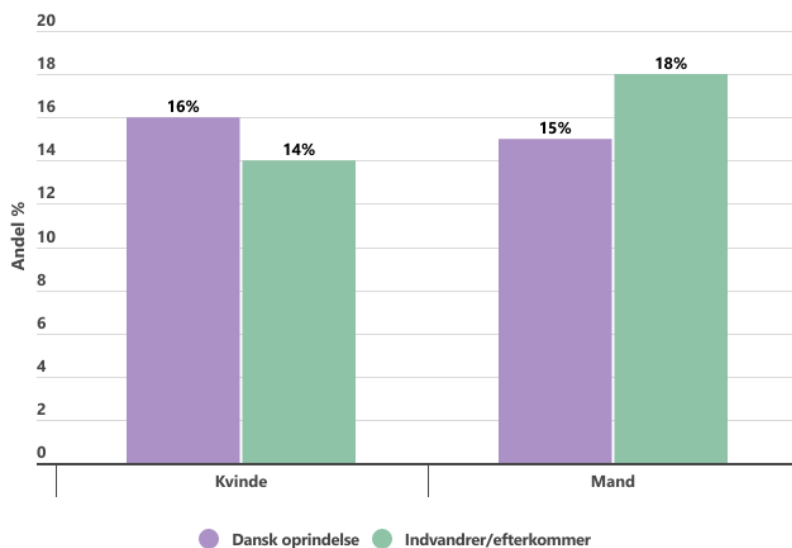
Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

Figur 5 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på hovedområde og køn, 2021

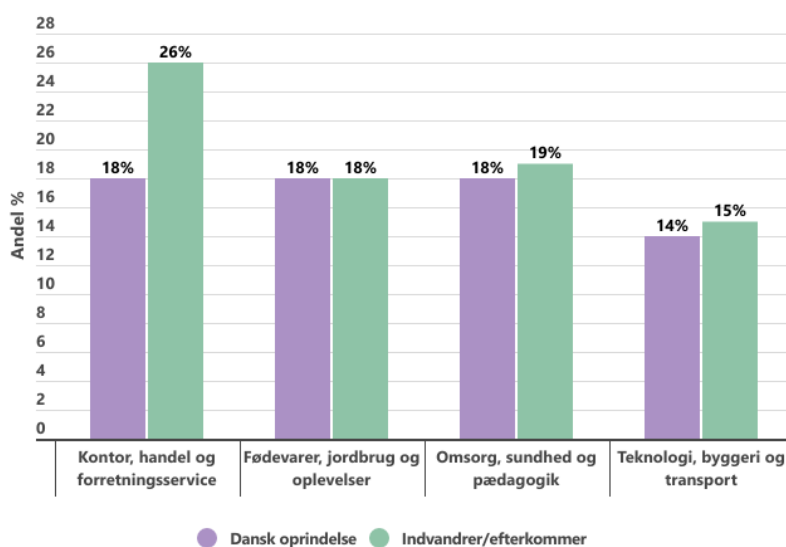
Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

Figur 6 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på herkomst og køn, 2021

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

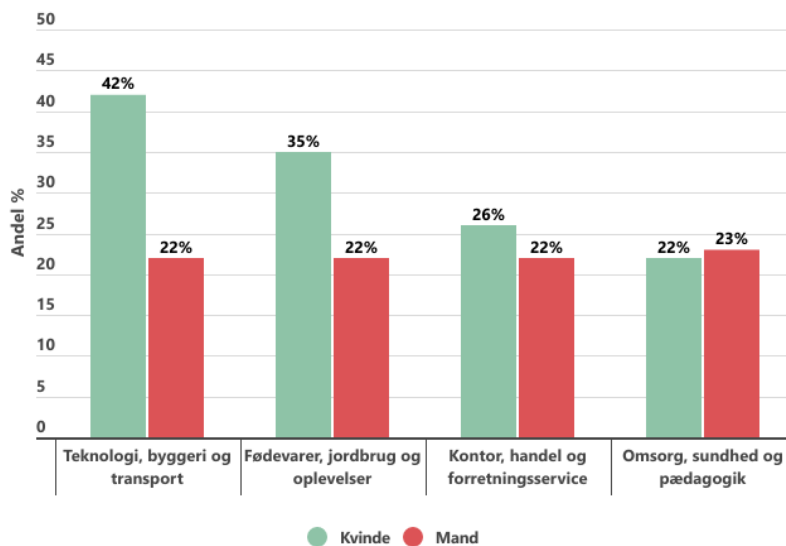
Figur 7 – Andel mænd, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på herkomst og hovedområde, 2021

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

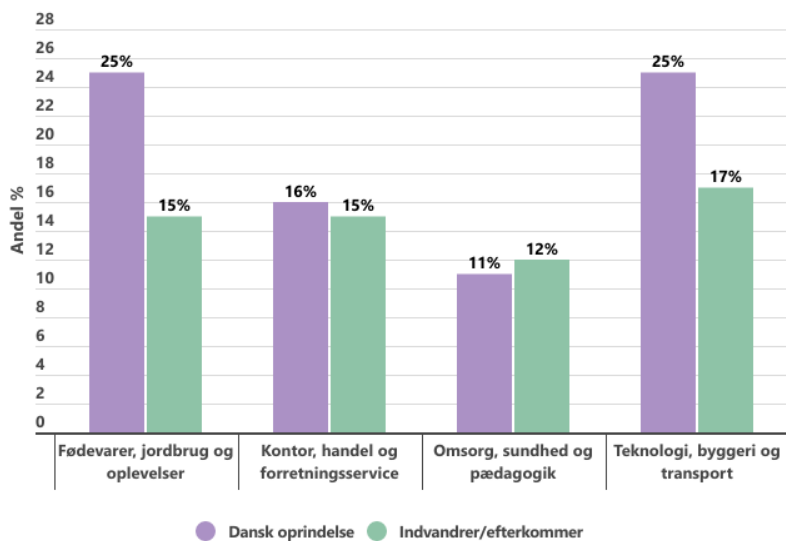
BILAG 4: EKSTRA FIGURER FRA TRIVSELSMÅLINGERNE 2022

Figur 1 – Andel, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på hovedområde og køn – blandt elever på 17 år eller derunder, 2022

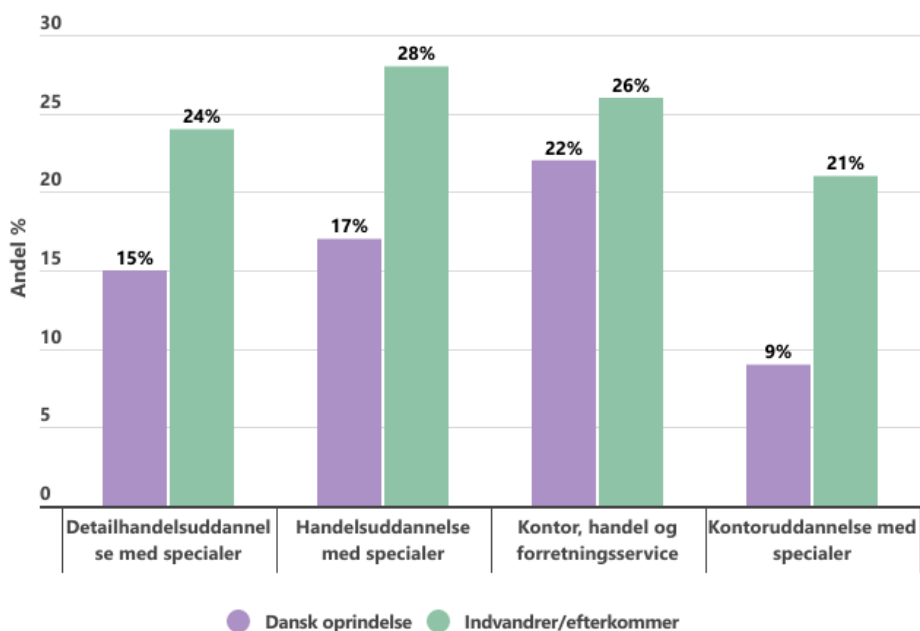
Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

Figur 2 – Andel kvinder, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på herkomst og hovedområde, 2022

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

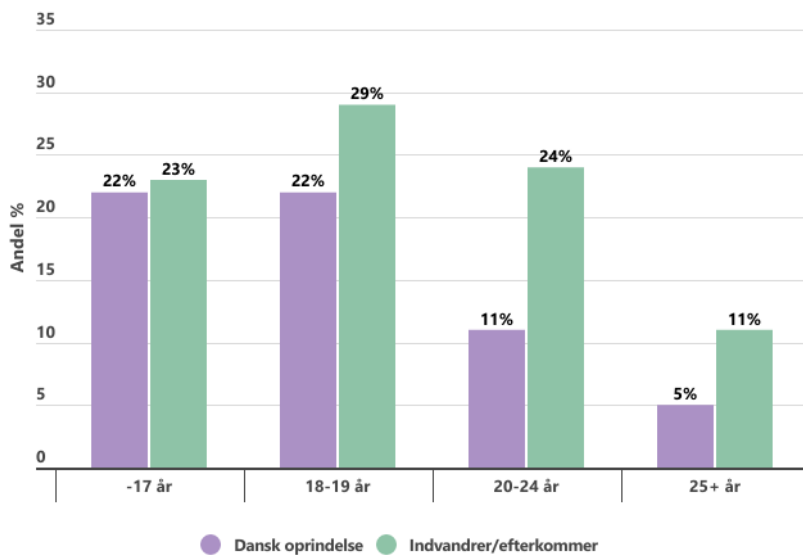
Figur 3 – Andel mænd, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på herkomst og uddannelser under hovedområdet ”Kontor, handel og forretningsservice”, 2022

Note: N = 22.757. I 2022 svarede i alt 134 ud af 874 danske og i alt 25 ud af 106 indvandrere/efterkommere fra uddannelsen ”Detailhandelsuddannelse med specialer”, at de var blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på skolen. På uddannelsen ”Handelsuddannelse med specialer” var det i alt 115 ud af 677 danske og i alt 30 ud af 109 indvandrere/efterkommere. På uddannelsen ”Kontoruddannelse med specialer” var det i alt 30 ud af 347 danske og i alt 13 ud af 62 indvandrere/efterkommere. Forskellene på andelen for henholdsvis dansk oprindelse og indvandrere/efterkommer er statistisk signifikante for de nævnte uddannelser (med hhv. p-værdi = 0,041, p-værdi = 0,012 og p-værdi = 0,007). Derimod er forskellen for ”Kontor, handel og forretningsservice” insignifikant (p-værdi = 0,228).

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

Figur 4 – Andel mænd, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på skolen, fordelt på herkomst og alder på hovedområdet "Kontor, handel og forretningsservice", 2022

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

SLUTNOTER

¹ Jf. bekendtgørelse om måling af elevers trivsel i erhvervsuddannelserne. [BEK nr. 1822 af 16/09/2021](#)

² Trivselsmålingerne blev igangsat som led i erhvervsuddannelsesreformen fra 2015 på baggrund af det erklærede mål nummer fire: "Tilliden til og trivslen på erhvervsskolerne skal styrkes."

³ Følgende spørgsmål er blevet tilføjet den eksisterende spørgeramme: "13.2) I hvilket omfang er du det seneste år blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på skolen?"

__ Meget tit

__ Tit

__ En gang imellem

__ Sjældent

__ Aldrig

__ Ved ikke."

⁴ Bekendtgørelsesændringerne udmønter sig i initiativ nummer 10 i regeringens udmelding om 14 initiativer til forebyggelse af seksuel chikane. Se mere:

[Regeringen indkalder til trepart om seksuel chikane](#)

⁵ Institut for Menneskerettigheder har modtaget høringssvar fra Børne- og Undervisningsministeriet/STUK, Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) og fra Danske Erhvervsskoler og -gymnasier (DEG).

⁶ Undersøgelse af Uønsket Seksuel Opmærksomhed og chikane på arbejdspladser i Danmark (USO-DK). Nanna P. Larsson, Lucas H. Udby og Ida E. H. Madsen, Det Nationale Forskningscenter for Arbejds miljø, København 2023.

Det Nationale Forskningscenter for Arbejds miljø har i undersøgelsen gjort brug af *behavioral list*-metoden, hvilket betyder, at data er indsamlet ved konkrete spørgsmål om forskellige hændelser, som respondenterne kan have oplevet. Det gør det muligt at vise et mere nuanceret billede af, hvilken type af adfærd i forhold til uønsket seksuel opmærksomhed der er tale om.

⁷ Analysenotat. Sexisme på de videregående uddannelser. Uddannelses- og Forskningsministeriet 2020.

⁸ Bestandstal er udtrykt i april 2023 og kan sidenhen være blevet opdateret, da dette sker løbende, jf. [Datadokumentation for elevtalsstatistikker \(uddannelsesstatistik.dk\)](#)

⁹ [MINORITETSKØN PÅ ERHVERVSUDDANNELSER \(menneskeret.dk\)](#)

¹⁰ [Samlet bestandstal for de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne – Nøgletal. Børne- og Undervisningsministeriet \(uddannelsesstatistik.dk\)](#)

¹¹ Udtrykt i april 2023.

¹² <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Reports/1876.aspx>

¹³ [SEXCHIKANE MOD ELEVER I HOTEL- OG RESTAURATIONSBRANCHEN \(menneskeret.dk\)](https://menneskeret.dk)

¹⁴ <https://ufm.dk/uddannelse/statistik-og-analyser/kon-og-ligestilling/analyse-af-sexisme-pa-de-videregaende-uddannelsesinstitutioner-docx.pdf>

¹⁵ 15 % for elever på 17 år eller derunder, 14 % for elever på 18-19 år og 12 % for elever på 20-24 år i 2021.

¹⁶ Vi har brugt samme tilgang som i Institut for Menneskerettigheders rapport "Minoritetskøn på erhvervsuddannelser", hvor kvindedominerede uddannelser defineres som uddannelser med 60 % kvinder eller derover. Tilsvarende gælder for mandsdominerede uddannelser. Se: [MINORITETSKØN PÅ ERHVERVSUDDANNELSER \(menneskeret.dk\)](https://menneskeret.dk)

¹⁷ [MINORITETSKØN PÅ ERHVERVSUDDANNELSER \(menneskeret.dk\)](https://menneskeret.dk)

¹⁸ [analyse-af-sexisme-pa-de-videregaende-uddannelsesinstitutioner-docx.pdf \(ufm.dk\)](https://ufm.dk/analyse-af-sexisme-pa-de-videregaende-uddannelsesinstitutioner-docx.pdf)

¹⁹ I trivselsmålingerne fra 2021 var det 21 % af kvinderne og 14 % af mændene (se figur 5 i bilag 3).

²⁰ I 2021 var det 18 % af mændene og kun 11 % af kvinderne (se figur 3.C i bilag 3).

²¹ I denne analyse benytter vi betegnelsen *etnisk minoritetsbaggrund* om indvandrere og efterkommere med enten vestlig eller ikkevestlig baggrund, opgjort efter Danmarks Statistiks definitioner.

²² [SEPTEMBER 2022 ETNISKE MINORITETER ANGIVER OFTERE, AT DE OPLEVER DISKRIMINATION OG SEKSUEL CHIKANE PÅ ARBEJDSPLADSEN \(menneskeret.dk\)](https://menneskeret.dk)

²³ Omvendt forholder det sig for kvinderne, hvor andelen af etnisk danske kvinder, der har oplevet seksuel chikane, på tværs af både hovedområder og alder, er lidt større end andelen for kvinder med etnisk minoritetsbaggrund (se figur B og C i bilag).

²⁴ Undervisningsmiljøloven § 1.

²⁵ 2000/1 LSF 40 (lov nr. 166 af 14/03/2001). Tilgængelig via: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=23705>

²⁶ Undervisningsmiljøloven §§ 1b og 1c.

²⁷ Undervisningsmiljøloven, § 7 e.

²⁸ Undervisningsmiljøloven §§ 7a-7d.

²⁹ DCUM-høringssvar af 30. april 2019 og 9. januar 2024.

³⁰ Se Ligebehandlingsnævnets afgørelse KEN nr. 10157 af 20/11/2019.

³¹ Ligebehandlingsloven § 4, stk. 2. Omfatter også uddannelsesinstitutioner, jf. Ligebehandlingsnævnets afgørelse af 16. december 2022, nr. 9033.

³² Ligebehandlingsnævnets afgørelse af 16. december 2022, nr. 9033.

³³ For mere information: [Trivselsmålingen 2022 \(emu.dk\)](https://emu.dk)

³⁴ Elever, der er fraværende på dagen, får mulighed for at besvare spørgeskemaet på et senere tidspunkt inden for måleperioden. Eleverne kan, uden konsekvenser, undlade at svare.

³⁵ Diskretioneringsgrænsen er fem elever, dvs. minimum fem elevbesvarelser for pågældende skæring, før den offentliggøres.

³⁶ [Erhvervsuddannelser – statistik | Børne- og Undervisningsministeriet \(uddannelsesstatistik.dk\)](#)

³⁷ Udtrykket i april 2023.